Preek De Samaritaan, Rotterdam (Opstandingskerk), 4 oktober 2026, 10.00 uur (belijdenis en doop Jersey Amstelveen)
Thema: 'Belijden: pal staan voor je Bondgenoot' naar aanleiding van 1 Samuel 19: 1-7 (vooral vers 4) en Mattheüs 3: 13-17

Inleiding op de lezing
We gaan uit de Bijbel lezen, 1 Samuel 19: 1-7. Daarin het over Jonathan, de zoon van koning Saul. Saul is de eerste koning over het volk Israël. Hij begint goed, maar al snel is hij niet meer gehoorzaam aan God. Hij doet zijn eigen zin, en zo komt hij van kwaad tot erger. Intussen is David op het toneel verschenen, een jonge herder. En David heeft de Filistijnse held, reus Goliath, verslagen. Het hele volk draagt David op handen, en dat maakt koning Saul intens jaloers. Hij wordt echt ziek van jaloezie. Maar zijn zoon, Jonathan, de kroonprins, is juist bevriend met David, die twee zijn echt hartsvrienden. Jonathan beseft heel goed dat de kans groot is dat David later koning wordt, en niet hijzelf, de kroonprins. En toch is Jonathan niet jaloers, op geen enkele manier, in tegenstelling tot zijn vader Saul. En op dat punt gaan we nu lezen.

Qasr Al-Yehud, een doopplaats in de Jordaan tegenover Jericho. Jezus is waarschijnlijk in deze buurt door Johannes de Doper gedoopt..

1. Belijden: goedspreken van je Bondgenoot
Jaloersheid is een kracht die je van binnenuit helemaal kan verteren. Ik weet niet of je er zelf iets van kent. De collega die het altijd beter doet dan jij. De klasgenoot die bij iedereen populair is, terwijl jij er altijd maar een beetje bij hangt. Je zus of je broer, die, voor jouw gevoel, je altijd net een stap vóór is. De één heeft er meer last van dan de ander, maar jaloersheid is een soort gif dat dood en verderf zaait in je ziel.
Bij Saul is dat wel heel duidelijk. Eerst heeft hij het nog voor zichzelf gehouden, zijn weerzin tegen David. David, voor wie hij in het begin echt veel waardering had. Maar gaandeweg ziet Saul het voor zijn ogen gebeuren: het volk loopt steeds meer achter David aan en steeds minder achter hém aan, de koning.
Steeds openlijker begint Saul erover te praten, dat hij David háát, en dat hij David dood wil hebben. Zo lezen we dat in vers 1: 'Saul sprak er met zijn zoon Jonathan en met al zijn dienaren over om David te doden. Maar Jonathan, de zoon van Saul, was David zeer genegen.'
En wat doet Jonathan dan? Hij zegt tegen David: 'Verstop je buiten in het veld, ik ga daarheen met mijn vader, zodat je misschien wel zelf ons gesprek kunt horen. En ik ga voor jou pleiten.'
En dan komen die prachtige verzen 4 en 5: 'En Jonathan sprak met zijn vader Saul goed over David en zei tegen hem: Laat de koning niet zondigen tegen zijn dienaar David. Hij heeft immers niet tegen u gezondigd, en wat hij doet is heel goed voor u. Hij heeft zijn leven immers in de waagschaal gesteld en de Filistijn verslagen. De HERE heeft voor heel Israël een grote verlossing teweeggebracht. U hebt het gezien en bent er blij mee geweest. Waarom zou u dan tegen onschuldig bloed zondigen, door David zonder reden te doden?'
Wat mij raakte, dat zijn die woorden uit vers 4: 'Jonathan sprak goed over David.' Kijk, wij kennen het werkwoord 'kwaadspreken', je kunt over iemand 'kwaadspreken'. Maar kennen we ook het werkwoord 'goedspreken'? Dat is wat Jonathan hier doet. En houd het wel in de gaten: hij doet dat tégen zijn eigen belang in. Want als koning Saul David uit de weg ruimt, ligt de weg voor Jonathan open om na de dood van Saul koning te worden. Maar Jonathan wordt niet gedreven door zijn eigen belang, maar Jonathan wordt gedreven door de liefde, door zijn hart, waarmee hij verknocht is aan David.

Als Jonathan dit doet, als hij voor David in de bres springt, dan neemt hij daarmee een enorm risico. Want Sauls haat tegen David is zó groot, dat hij al twee keer geprobeerd heeft om David te doden door zijn speer naar hem toe te gooien. En het is niet denkbeeldig, dat hij dat óók bij Jonathan zou proberen. Sterker nog, in het volgende hoofdstuk, hoofdstuk 20, dóét hij dat ook. Als Jonathan wéér voor David opkomt, dan góóit Saul zijn speer naar zijn eigen zoon! Maar zover is het hier nog niet. Hier loopt het nog met een sisser af. Saul laat zich overtuigen en hij zegt: 'Jonathan, je hebt gelijk. Zo waar de HERE leeft, David zal niet gedood worden!'
Jonathan is natuurlijk helemaal blij en dankbaar. En David mag weer terugkomen aan het hof. Saul trek bij. Later blijkt dat het maar voor éven is, maar dat weten ze dán nog niet.

Vandaag, Jersey, doe jij belijdenis van je geloof. En wat jij doet vandaag, dat lijkt in feite heel veel op wat Jonathan deed. Vandaag zet jij een stap naar voren en je spreekt góéd over jouw Bondgenoot, over jouw hemelse Heer en Verlosser. Je spreekt goed over Jezus, de grote nakomeling van David, de Zoon van David, die door de mensen zó werd gehaat, dat hij aan een kruis werd gehangen. Met jouw belijdenis zeg je, net als Jonathan: 'Wat heeft Hij dan voor kwaad gedaan? Hij heeft alleen maar góéd gedaan! Hij is gekomen om die grote reus te verslaan, die machtige vijand, de dood! Hij heeft de dood verslagen! Hij heeft Zich opgeofferd, Hij liet Zich vrijwillig kruisigen, om zo van binnenuit, als de hemelse Verlosser, de dood open te breken. Want Jezus is opgestaan! Hij leeft!
Belijdenis doen wil zeggen dat je een stap naar voren zet, dat je als het ware in de bres springt en góéd spreekt over Jezus. Waarom? Omdat Hij in de bres gesprongen is voor jou!
Groen van Prinsterer, een Nederlands christen-politicus die 150 jaar geleden overleed, zei een keer: 'Weet je wat dat is, je geloof belijden? Dat is uitkomen voor de waarheid, juist op dat punt waar het moeilijk is, waar je weerstand kunt verwachten.' Hij zei: 'Vroeger had je wachters op de stadsmuren. Je had wachters, die waren óveral te vinden, behalve op de plek waar de vijand aan kon vallen. Maar je had ook wachters, die waren op de goede plek, met gevaar voor eigen leven.' Denk maar even aan Jonathan. Hij ging staan op de plek waar hij nodig was, ook al was dat levensgevaarlijk.

2. Die Bondgenoot stond pal voor ons
Belijden, dat is pal staan voor God, pal staan voor Jezus, omdat Hij pal stond voor ons, voor jou! We hebben gelezen over dat moment, aan het begin van Zijn optreden, als Hij bij de Jordaan komt. Johannes is daar aan het dopen. En al die mensen gaan

het water in om zich te laten schoonwassen van hun zonden, om een nieuw begin te maken met God. En vervolgens zegt Jezus tegen Johannes: ‘Ik wil ook gedoopt worden.’ Johannes begrijpt er niets van. ‘Moet ik U dopen?’ zegt hij. ‘Ik heb het nodig dat U míj doopt!’
Maar Jezus houdt voet bij stuk. Hij zegt: ‘Op deze wijze past het ons alle gerechtigheid te vervullen.’ En juist daarvoor is Jezus gekomen, om de gerechtigheid, die bij ons nooit vol is, nooit, nog niet eens hálfvol, om die vol te maken. Als Jezus voor de Jordaan staat, dan staat Hij voor de keus. Door het water in te gaan, door helemaal onder te gaan in de rivier, laat Hij symbolisch zien dat Hij Zijn roeping aanvaardt om de dood in te gaan. Hij kiest ervoor om te doen waarvoor Hij op aarde is gekomen: om te sterven in onze plaats, om de straf te dragen voor onze zonden. Hij hóéft het niet te doen. Hij hóéft het water niet in te gaan, maar Hij doet het wél, voor ons. Hij stapt naar voren om pal te staan voor ons, omdat Hij onze hemelse Bondgenoot is.
En als Hij dan weer omhoog komt uit het water, dan is dat in feite een voorproefje van Zijn opstanding. Daar bij de Jordaan wordt het even Pasen! En de hemel gaat open, de Heilige Geest daalt neer op Jezus in de gestalte van een duif, en de stem van de Vader klinkt: ‘Dit is Mijn geliefde Zoon, in Wie Ik Mijn welbehagen heb!’
Jezus staat pal voor ons, daarom mogen wij pal staan voor Jezus, ook al zijn wij zwakke mensen en hebben we daarbij voortdurend de kracht nodig van de Heilige Geest. De doop is een geweldig teken van God, een zegel waarmee Hij Zijn verbond met ons verzegelt: wij mogen mét Christus sterven aan ons oude, zondige bestaan, en we mogen met Christus opstaan in een nieuw leven! Val je daarna nooit meer terug in zonde? Helaas wel. Maar de doop is dan ook een teken voor héél je leven: elke keer wéér zal er weer een stukje van je oude leven afsterven en mag er nieuw leven opstaan.

3. Belijden is niet zonder risico
De stap die je vandaag zet, Jersey, is de mooiste stap van je leven. Maar Jezus belijden, zoals Groen van Prinsterer dat zei, is nooit zonder risico. Eergisteren is dat grote onderzoek gepresenteerd naar de rol van het Huis van Oranje bij het kolonialisme en de slavernij. Jersey, je hebt me weleens verteld dat een deel van je familie een Surinaamse achtergrond heeft. Ik las gisteren nog eens iets in een boek over de geschiedenis van de zending in Suriname. En ik moet je zeggen, dat is een intens aangrijpend verhaal.
De Duitse graaf Ludwig von Zinzendorf, die op jonge leeftijd christen was geworden, was in 1730 aanwezig bij de kroning van de nieuwe koning van Denemarken, Christiaan VI. Bij die gelegenheid ontmoette hij een voormalige tot slaaf gemaakte, die nu in dienst was van het hof, een zekere Anton. En Anton vertelde hem over de slavernij, over de wreedheden, de zweepslagen, de rechteloosheid, de afschuwelijke misdaden. Graaf Von Zinzendorf was diep ontzet.
Op zijn landgoed Herrnhut, de ‘Hoede van de Heer’, woonden christenen met een warm hart voor zending, en zo werden er mensen uitgezonden naar het Caraïbisch gebied, en ook naar Suriname, de Herrnhutters. Maar het werk daar was ongelooflijk zwaar. De koloniale overheid heeft altijd de zending tegengewerkt. Want stel je voor zeg, dat de tot slaaf gemaakten dezelfde godsdienst zouden gaan belijden als hun meesters. Ze zouden zich maar wat kunnen gaan verbeelden! Overal werden zendelingen geweerd. Ze trokken het binnenland in, waar tot slaaf gemaakte mensen woonden die waren ontsnapt. Alleen: de Nederlandse overheid maakte jacht op hen en dwong de Indiaanse bewoners om daarbij te helpen.
Voor de zendelingen was het een uiterst gevaarlijke situatie, ook door de wilde dieren en door allerlei ziekten. Als er zendelingen vertrokken naar Suriname, dan wisten ze dat ze gemiddeld nog maar een paar jaar te leven hadden. En onderschat het niet. Er zijn zóveel mensen naartoe gegaan die geen enkele vrucht zagen op hun werk, helemaal niets, en die er begraven zijn, ergens in het binnenland. Het leek vaak totaal hopeloos, maar er bleven mensen komen, steeds nieuwe golven zendelingen. En hoe ging het verder? God gaf tóch zegen, dwars door alles heen. Nog steeds zijn de Evangelische Broedergemeenten, de gemeenten van de Herrnhutters, voor de Surinaamse samenleving van ongelooflijk belang. En veel Surinaamse mensen die in de 20e en 21e eeuw naar Nederland kwamen, brachten het christelijk geloof mee naar onze steden waar het geloof verdwenen leek te zijn. Het werd omgekeerde zending, van Suriname naar Nederland.
De Herrnhutters, ze beleden hun geloof, ze stonden pal voor hun hemelse Bondgenoot, omdat Hij pal gestaan had voor hen. De trouw van God en de trouw van Jezus, die was ook tekenend voor hún trouw. Zo ook bij Groen van Prinsterer: hij nam zijn plek als wachter op de muur in en streed tegen de slavernij, dwars tegen de stroom van zijn tijd in.

4. We belijden de God van Israël om Zijn trouw!
En nu is het vandaag de eerste zondag van oktober, deze zondag wordt al sinds jaar en dag de Israëlzondag genoemd. Hoezo dan, waar staat dat voor? Het heeft te maken met het feit dat ná de Tweede Wereldoorlog veel christenen eindelijk, eindelijk eerlijk naar de geschiedenis gingen kijken. De moord op zes miljoen Joden in de oorlog stond niet op zichzelf. Al vele eeuwen lang zijn Joden vervolgd door christenen. Toen de Kruisvaarders naar het Heilige Land trokken, moordden ze onderweg alle Joden uit die ze tegenkwamen. In 1492, het jaar dat Columbus Amerika ontdekte, werd alle Joden verdreven uit Spanje en Portugal. Maarten Luther schreef een boekje met de titel: *Over de Joden en hun leugens.*
In de 19e eeuw waren er vele pogroms, vooral in Oost-Europa, golven van geweld en moord op Joden. De nazi’s probeerden Jezus helemaal los te pellen van Zijn Jood-zijn, ze probeerden Hem te ontjoodsen. En na de oorlog heeft de kerk gezegd: ‘Dit mag nooit meer gebeuren. Wij dienen de God van Israël, en omdat God onopgeefbaar verbonden is met Israël, zijn ook wij als christenen onopgeefbaar verbonden met Israël. Die verbondenheid, die vieren we elk jaar op de eerste zondag van oktober, de Israëlzondag.’ Wie de God van Israël belijdt, weet zich op een diep niveau verbonden met het volk van het verbond, Israël. Dat volk is door God gekozen, niet omdat het beter is dan andere volken, niet omdat het slechter is dan andere voken, maar omdat God een volk nodig had om Zich door dát volk aan de wereld te laten zien. God heeft Israël niet uitgekozen om te laten zien hoe goed Israël is, God heeft Israël uitgekozen om te laten zien hoe goed Hij Zelf is!
En omdat God trouw is aan Israël zijn wij onopgeefbaar met dat volk verbonden. Uiteindelijk staat dat los van een regering in Israël die misschien grote fouten maakt of van Israëlische ministers die vreselijke dingen zeggen, zoals de verbondenheid met het Nederlandse volk losstaat van Jan Pieterszoon Coen en zijn misdaden, en zélfs losstaat van de Oranjes die volgens de koning grote fouten hebben gemaakt.
Door de Israëlzondag stappen we als kerk naar voren en we zeggen: ‘We hebben een bloedband met het volk Israël, omdat de God die wij dienen ervoor heeft gekozen om Zich aan dat volk te verbinden. We delen met elkaar in de schuld, maar we delen vooral in de hoop, omdat God ons als mensen nooit loslaat.’
En die trouw die God heeft laten zien aan Israël, diezelfde trouw betoont Hij aan ieder mens: aan Joden, Palestijnen, Libanezen, aan tot slaafgemaakten en aan diegenen die verblind zijn voor hun eigen misdaden. God roept ieder mens tot omkeer, bekering. Ieder mens. En iedereen is welkom bij Hem. Dat komt door die grote, onbegrijpelijke trouw van God.
En zo roept Hij ook ons, vandaag. Misschien weet jij amper iets van geloof en van de Bijbel. Ga dan op zoek, ga de Bijbel lezen, ga bidden, ga naar een kerk en volg een Alpha-cursus, een kennismakingscursus met het christelijk geloof. Of misschien weet jij alles al lang, maar je komt er maar niet toe om die stap te zetten, om je geloof te belijden, om goed te spreken over je Redder. Of je bent nog niet gedoopt. Laat je dopen!
En misschien ben je als kind al gedoopt,en heb je lang geleden belijdenis gedaan, maar is je hart weggedwaald van God. Vandaag staat Hij klaar om je terug te ontvangen. Geef je over aan Hem, voor het eerst of opnieuw!
Vandaag zet Jersey een stap. En jij, ben jij de volgende? Je hemelse Bondgenoot, Hij wacht op je.
Amen.

Reageren op de dienst? Bel of mail: René van Loon, 010-442 6280, renevanloon@samaritaan.org